

Plejeplan for det fredede område Læsø Vestkyst

Læsø Kommune – maj 2021

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Præsentation af området	4
Baggrund for naturplejen	5
Fredningens bestemmelser	5
Naturtilstanden på fredningstidspunktet	5
Træer i området på fredningstidspunktet	6
Natura 2000	7
Beskyttet natur – Naturbeskyttelseslovens § 3	8
Områder med hegn og afgræsning	8
Rekreative interesser	8
Helikopterplads	9
Opsamling	10
Naturplejeforanstaltningerne	11
Metoder til naturpleje	11
Nye hegninger	12
Afbrænding	12
Varsling af kommunens plejeindsats	12
Miljøvurdering	12

Bilagsfortegnelse

Bilag 1 – Kort over det fredede område
Bilag 2 – Historisk luftfoto
Bilag 3 – Natura 2000 udpegning
Bilag 4 – Beskyttet natur iht. naturbeskyttelseslovens § 3

Forside: Billedet af Stine Pagel Hansen.

Indledning

Læsø Kommune kan i henhold til bekendtgørelse om pleje og tilsyn af fredede arealer udføre pleje af et privatejet naturområde for at opnå formålet med fredningen.

Plejen skal udføres, så det ikke medfører udgift, væsentlige gener eller tab for ejer eller bruger. Der er også mulighed for, at ejer selv kan gennemføre plejen inden for en nærmere angiven frist.

Plejeplanen har til formål at beskrive fredningens formål, der er baggrund for naturplejen samt andre relevante forhold for den kommunale naturpleje i området. For at holde planen på et overordnet niveau og undgå lange tekniske og faglige begrundelser for naturplejen, beskrives naturtyper og plejemetoder kun overordnet. Der henvises i stedet til anden relevant litteratur, såfremt der er behov for nærmere forklaring på og baggrund for valg af metoder til plejeindsatser.

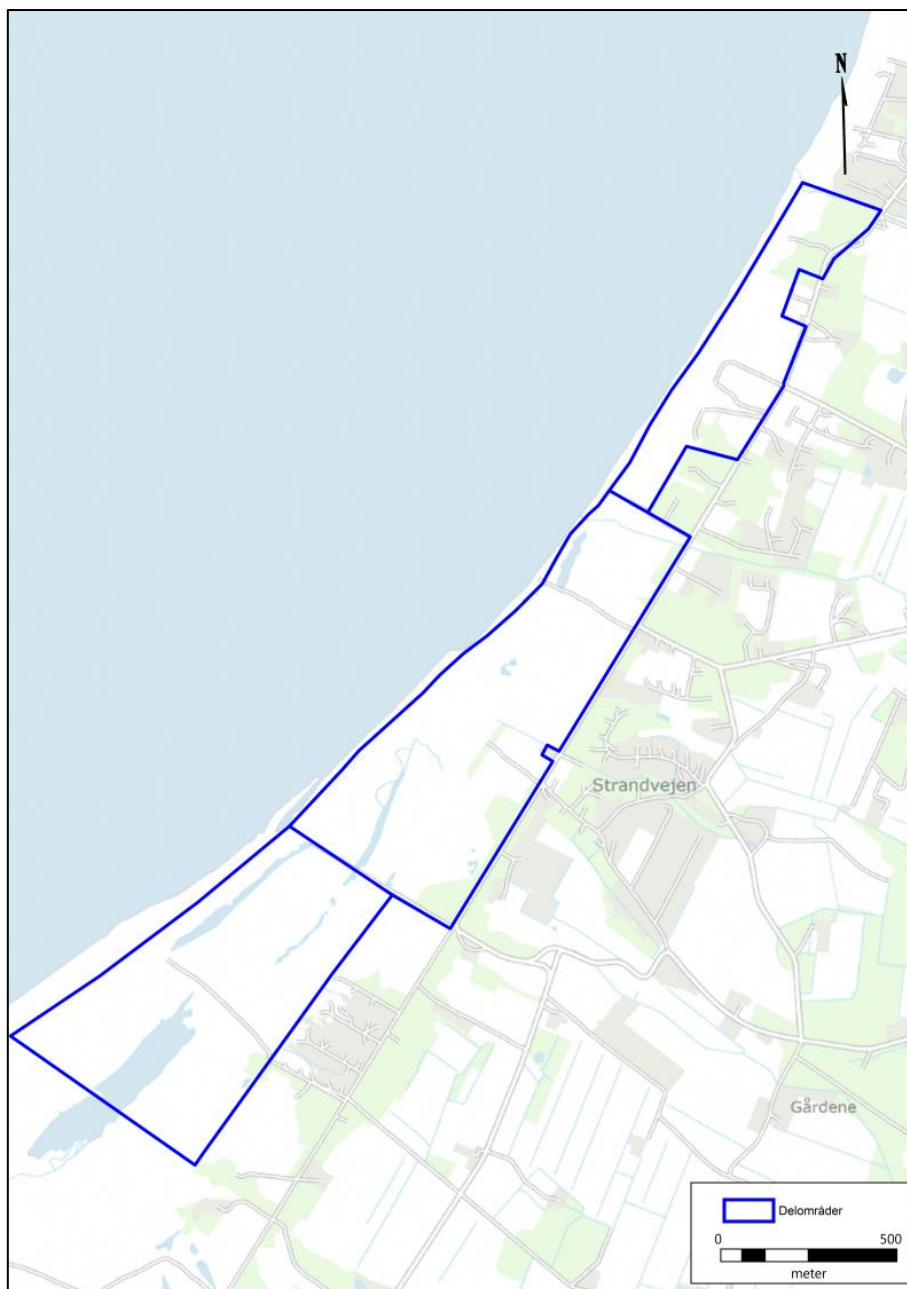
Billede 1 - Læsø Vestkyst - Klithede og lavning med strandeng.

Præsentation af området

Denne plejeplan gælder for den privatejede del af det fredede området Læsø Vestkyst. Fredningens afgrænsning er vist i bilag 1. Området skal først og fremmest plejes i henhold til fredningens bestemmelser, men naturplejen skal også tage hensyn til øvrige udpegninger og beskyttelser i området.

En stor del af det fredede område er statsejet og varetages af Naturstyrelsen. Det er således kun privatejede og kommunale arealer, der er omfattet af denne plejeplan. Afgrænsningen af plejeplanens indsatsområde er ligeledes vist på kort i bilag 1.

Plejeplanens område inddeles for overskuelighedens skyld i mindre arealer – nord, midt og syd, som vist på kortet herunder.

Kort 1 - Delområder i plejeplanen

Baggrund for naturplejen

De følgende afsnit beskriver de forhold i fredningskendelsen samt øvrige beskyttelser, der har betydning for naturplejen. Plejeforanstaltningerne i plejeplanen tager udgangspunkt i fredningskendelsen, da planens hensigt er at opnå formålet med fredningen. Derfor er beskrivelsen af den fredede tilstand afgørende for planen. Sammen med nyere beskyttelser fastsættes de tilstande, plejeforanstaltningerne skal resultere i.

Endvidere beskrives de offentlige, rekreative interesser for området, således at plejeplanen kan tage højde for disse.

Under beskrivelsen af fredningen og dermed plejeplanens målsætninger præsenteres også et luftfoto fra 1962 til at dokumentere naturtilstanden på fredningstidspunktet – især i forhold til forekomst af træer.

Fredningens bestemmelser

Fredningsnævnet foreslog i 1962 at fredede området, og Læsø Vestkyst er endelig fredet i 1966 som en kyststrækning, der henlås som et lyng- og græsklædt, ubebygget og udyrket naturområde. Områdets tilstand, beliggenhed, velegnede badestrand og gode adgangsforhold dannede baggrund for en fredning med adgang for almenheden til færdsel og ophold.

Fredningsbestemmelserne fastsætter, at området skal bevares i den tilstand, der var i på fredningstidspunktet. Området må ikke opdyrkes eller beplantes og der må ikke foretages opfyldning eller afgravning. Arealerne må ikke bebygges, og der må ikke anbringes boder, skure, master eller anden skæmmende indretninger. Der må ikke opsættes hegn ud over hegn til dyrehold.

Arealerne tillægges ret til færdsel for almenheden til fods og til ophold på de udyrkede arealer.

Området må anvendes til afgræsning.

Der er i 2006 givet dispensation fra fredningen til grusgravning på matrikel 57a Vesterø By, Vesterø.

Naturtilstanden på fredningstidspunktet

Fredningskendelsen beskriver området som et græs- og lyngklædt, ubebygget og udyrket naturområde, og formålet med fredningen er at bevare området i den tilstand.

For at kunne dokumentere naturtilstanden på fredningstidspunktet nærmere end den korte beskrivelse i fredningskendelsen, er der i bilag 2 vist et luftfoto fra perioden 1973-1982 (estimeret på baggrund af eksisterende bygninger på fotoet). Luftfotoet er sendt af Nordjyllands Amt til Læsø Kommune i 1982 sammen med et forslag til en plejeplan for området.

Af luftfotoet fremgår eksempelvis, hvor der forholdsvist tæt på fredningstidspunktet var større bevoksninger med træer, som dermed kan bevares. Samtidig viser det, hvor der ikke var træer, hvilket kan danne baggrund for rydning for at opnå fredningens formål.

Luftfotoet viser, at størstedelen af det fredede område, som fredningen også beskriver, lå hen som græs- og lyngklædt på tidspunktet.

Træer i området på fredningstidspunktet

Følgende afsnit gennemgår luftfotoet i forhold til forekomster af træer. Desuden findes et kort over områder med træer i henhold til luftfotoet.

Nord

Parallelt med de to udstykninger mod havet fandtes der spredt bevoksning af træer mod vejen. Derudover var der kun træer i den nordligste del af området – i den kommunale plantage.

Midt

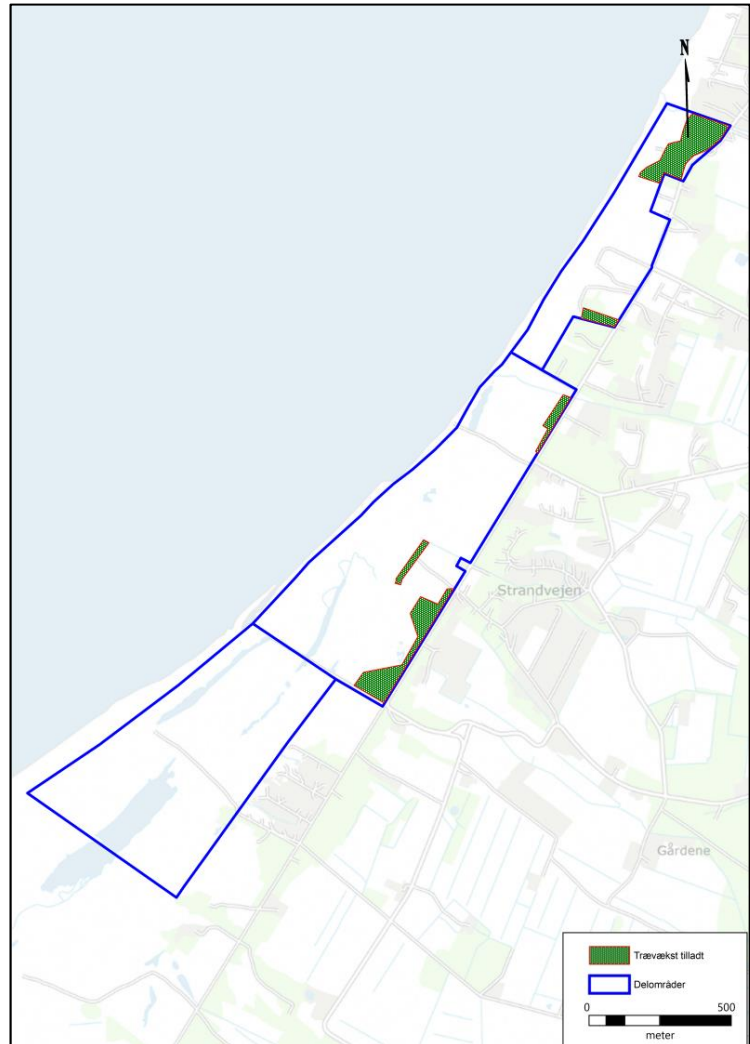
På luftfotoet er den østligste del af matrikel 57a bevokset med træer på samme areal som i dag. Træerne kan dermed bevares som svarende til den tilstand, der fandtes forholdsvis tæt på fredningstidspunktet. På matriklerne umiddelbart nord for fandtes en bevoksning af træer øst for sien, ligesom der var enkelte bevoksninger helt ud mod vejen.

I den nordligste del af det midterste område fandtes en bræmme af træer mod vejen.

Syd

Hele det sydlige område var i perioden 1973-1982 fuldstændigt lysåben og uden træer. Fredningens beskrivelse af landskabet passer fuldstændigt i dette område, som dermed skal bevares i en tilstand uden træer.

Luftfotoet viser desuden meget tydeligt udstykningerne til sommerhuse på Klydevej, Tranevej, Bekkasinvej og Alkevej samt forløbet af sommerhusområdets sti til havet.

Kort 2 - Områder med træer

Natura 2000

Natura-2000 habitatområde nr. 9 "Strandenge på Læsø og havet syd herfor" dækker den midterste og sydlige del af plejeplanens indsatsområde og strækker sig i øvrigt fra Danzigmann i øst til Stokken og Læsøs vestkyst. Samtidig er området Ramsar- og fuglebeskyttelsesområde med international betydning som levested for vandfugle. Hele Natura 2000 området kan ses i bilag 3, med de forskellige udpegning som Ramsar-, habitat- og fuglebeskyttelsesområde, samt de udpegede naturtyper i det fredede område og naturtilstanden herfor i 2016-2019.

Natura-2000 udpegningerne af områdets naturtyper giver et godt indblik i kystområdets dannelse og nuværende forhold. I den sydlige del af området, yderst mod havet findes forklit med strand på den ene side mod vandet og strandeng på den anden side ind mod land. Strandenge er lavtliggende områder, der af og til overskylls med havvand. Umiddelbart sydøst for strandengen findes et højere liggende langstrakt område med klithede, der tidligere var forklitten mod havet men nu har fået et lagt af tilvækst med strandeng og ny forklit bygget udenpå ved aflejring fra havet.

Inden for klitheden findes igen lavtliggende strandeng, der længere inde i land igen bliver højere terræn med klithede. Et eksempel på dette kan ses på billedet herunder, som er fra den sydligste del af området.

Billede 2 - Rime-dobbelskab med lavtliggende strandeng og højere liggende klithede.

Naturtilstanden i området er høj til god bortset fra klitheden længst mod nordøst, som er moderat tilstand. Dette område ligger dog uden for fredningen, og kommunen kan derfor ikke udføre naturpleje på arealet.

Den midterste del af plejeplanens indsatsområde har et bredere bælte af klitter fra stranden og ind i land. Det giver naturtyperne forklit, hvid klit samt grøn og grå klit i området. Inden for klitterne findes igen et lavere liggende område med strandeng og rigkær, mens det efterfølgende højere terræn er klithede.

Størstedelen af området er god naturtilstand. Et større område med klithede i den nordøstlige del af området er i god/moderat tilstand, men dette område ligger uden for fredningen.

Det er kun en del af det nordlige område, der er udpeget Natura-2000 område. Naturtyperne er her hvid klit og grårisklit – fortrinsvis i god tilstand.

Kort over inddeling af naturtyper i Natura-2000 findes i bilag 3.

Beskyttet natur – Naturbeskyttelseslovens § 3

Naturbeskyttelseslovens § 3 har ikke den samme detaljerede underinddeling af naturtyper som Natura-2000, men følger overordnet udpegningen og inddeler området i strandeng, sø og hede i det sydlige og midterste område, mens udpegningen i det nordlige delområde udelukkende er hede på stort set hele det fredede areal.

Kort over de beskyttede naturtyper i området kan ses i bilag 4.

Områder med hegn og afgræsning

En stor del af arealerne er hegnede og græsses med kvæg eller heste. Der er adgang for gående gennem hegnene – dog på eget ansvar. Halvdelen af det sydligste område og mere end halvdelen af det midterste område afgræsses til stor gavn for naturen.

Billede 3 - Sti langs klitterne.

Rekreative interesser

Baggrunden for fredningen i området er i høj grad rekreative interesser, hvor beliggenhed, den gode badestrand og adgangsforholdene for almenheden nævnes specifikt som forudsætninger for at frede området.

Området er stadig populært for almenheden i rekreative formål som badning og vandreture langs kysten. Der er flere adgangsveje til området med parkeringsforhold og toiletbygninger, der vedligeholdes af Læsø Kommune.

Ved parkeringspladsen ved stranden mellem det midterste og sydligste område findes en træ-rampe, som letter færdsel over klitterne for gangbesværede. Rampen vedligeholdes af Læsø Kommune.

Der er adgang for almenheden til fods i hele området, dog med færdsel på eget ansvar gennem hegnene, men med de nødvendige låger og stenter til at sikre adgangen.

Gennem hele området, på indvendige side af klitterne, findes en sti, der benyttes af mange. Det er vigtigt, at stiens forløb ikke hindres.

Der er etableret en spang over vandet i sien i vest for helikopterpladsen. Spangen vedligeholdes af Læsø Kommune efter aftale med Grundejerforeningen Kirkevadet.

I henhold til fredningens formål er det afgørende, at tilgængeligheden i området fastholdes, så de rekreative interesser tilgodeses.

Helikopterplads

I den nordligste del af det midterste område findes en helikopterplads. Dette har ingen betydning for naturplejen, da området skal bevares lysåbent for både fredet natur og helikoptere. Billedet herunder viser helikopterpladsen set fra vejen, hvorfra den ikke umiddelbart ses i landskabet.

Billede 4 - Helikopterplads.

Opsamling

Denne plejeplan har først og fremmest til formål at fastsætte en naturpleje til at opnå formålet med fredningen. I forhold til de øvrige udpegninger og beskyttelser er hensigten med naturplejen at bringe eller fastholde områderne i så god en naturtilstand som muligt. Det betyder, at der prioriteres at arbejde med plejemetoder, som medvirker til god naturtilstand.

Fredningen fastsætter, at området skal fastholdes i samme tilstand som i 1966, hvor fredningskendelsen beskriver området som en kyststrækning, der henlå som et lyng- og græsklædt, ubebygget og udyrket naturområde. Luftfotoet fra 1962 viser, hvor der på fredningstidspunktet var bevoksninger af træer, som kan bevares for eftertiden. Samtidig viser luftfotoet arealer, der på fredningstidspunktet ikke havde træer og derfor skal holdes lysåbne for at opfylde fredningens formål.

Samtidig skal naturplejeforanstaltningerne virke for at opnå en god naturtilstand i henhold til udpegningerne efter Natura-2000 og naturbeskyttelsesloven § 3.

En stor del af arealerne afgræsses, og der er adgang for gående færdsel gennem hegnene.

En del af fredningens formål er at sikre rekreative interesser, og gennem hele området fines adgangsveje, toiletbygninger, stier og andre foranstaltninger, som underbygger mulighederne for at færdes i områderne.

Naturplejeforanstaltninger

Ovenstående danner grundlag for den konkrete naturpleje i området, som beskrives i følgende afsnit.

Overordnet gælder for hele området, at der af hensyn til insekter ikke må slås blomstrende lyng af. Samtidig skal der i videst muligt omfang tages højde for at begrænse kørsel med maskiner, slåning med håndkraft og anden færdsel i fuglenes yngletid i perioden 1/5 til 15/7.

Metoder til naturpleje

Der arbejdes med følgende udgangspunkt for plejeforanstaltningerne.

Maskine – fladeslåning med traktor og spearhead

Håndkraft – punktrydning med kratrydder eller motorsav.

Afbrænding af flader – kan anvendes til at forynge lyngområderne.

Afgræsning med kvæg eller heste. Får bør kun anvendes i ydersæsoner.

Naturplejen skal arbejde for en god naturtilstand på arealerne i henhold til Natura-2000 udpegningen og § 3-beskyttelsen. De mest udbredte naturtyper i området er klithede, strandeng og forskellige klit-naturtyper. Fælles for udpegningerne er, at det alle er lysåbne naturtyper, der til en vis grad er naturligt fri for træer, men med tiden kan påvirkes af opvækst af træer som følge af frøspredning fra omkringliggende arealer.

Opvækst af hurtigt voksende træer – især birk og fyr – skal fjernes fra arealerne, da de ellers har negativ betydning for naturtilstanden i områderne. Langsomt voksende træarter som eg og enebær kan blive stående, ligesom hvidtjørn også kan bevares. Ved rydning af opvækst omfatter det derfor fortrinsvist birk og fyr. Dværgbuske som lyng, revling, krybende pil og mosepors ryddes ikke, da de regnes som hjemmehørende på flere af de lysåbne naturtyper.

Kort 2 (side 5) viser, hvor bevoksninger med træer kan bevares. Alle øvrige arealer skal holdes i en lysåben tilstand, hvor alle træer og anden opvækst end dværgbuske som før nævnt skal fjernes.

Opvækst af træer i områderne skal ryddes med kratrydder eller motorsav. Opvæksten skal ryddes ved terrænhøjde. Større træer fjernes fra området, mens træer og buske under 1 meter kan blive liggende, hvis det er spredt opvækst. Ved rydning af større områder med tæt men lav opvækst fjernes al opvæksten fra området.

Områder med udbredt lyngdække bør kun slås af med maskine, hvis der er problemer med opvækst af træer. Der prioriteres at rydde træopvækst med punktrydning, da opvæksten dermed kan skæres ved eller lige under terræn og dermed hæmmes så meget som muligt eller går helt ud. Fladerydninger med maskine, hvor der holdes en højde op til eksempelvis 20 cm over terræn er uhensigtsmæssig og vil i meget ringere grad hæmme væksten og slet ikke kunne få opvæksten til at gå ud. Problemet med opvækst vil derfor gentage sig år efter år. Fladeslåning af lyng årligt er uhensigtsmæssigt, da lyngen vil risikere at blive udkonkurreret af græsser i området.

Ved fladeslåning af arealer, hvor der fortrinsvis er græs, bør det afslåede fjernes fra arealet for at undgå tilførsel af næring, idet græsserne på de ellers næringsfattige arealer derved vil få en fordel og ville kunne udkonkurrere eksempelvis lyng eller blomstrende urter.

Fladeslåning med maskine bør ikke foretages hvert år.

Nye hegninger

Læsø Kommune tilskynder, at lodsejerne selv hegner og afgræsser områderne for at opnå en god naturtilstand. Kommunen har ikke selv mulighed for at stå for hegning og afgræsning, men anser afgræsning som den mest velegnede naturplejeform på lysåbne arealer.

Afgræsning holder græsserne nede, så der skabes gode forhold for lys- og luftkrævende, blomstrende urter, som karakteriserer de naturtyper, der er beskyttede i området.

Afbrænding i hele området

Der kan foretages afbrænding af mindre områder med henblik på at forynge lyngen. Afbrændingen foretages typisk i det tidlige forår og skal foregå på forsvarlig vis.

Varsling af kommunens plejeindsats

Læsø Kommune underretter lodsejerne om plejeforanstaltningerne forud for opstart af arbejdet. Lodsejerne kan vælge selv at gennemføre plejen inden for en nærmere tidsfrist. Ejerne skal meddele kommunen dette inden fire uger.

Ejer kan også vælge at fremsætte indsigelse mod de varslede plejeforanstaltninger. Såfremt der ikke kan opnås enighed om plejeforanstaltningerne, sendes sagen til Fredningsnævnet, der træffer afgørelse.

Miljøvurdering

Denne plejeplan vurderes ikke at have negative konsekvenser for miljøet.

Bilagsfortegnelse

Bilag 1 – Kort over det fredede område

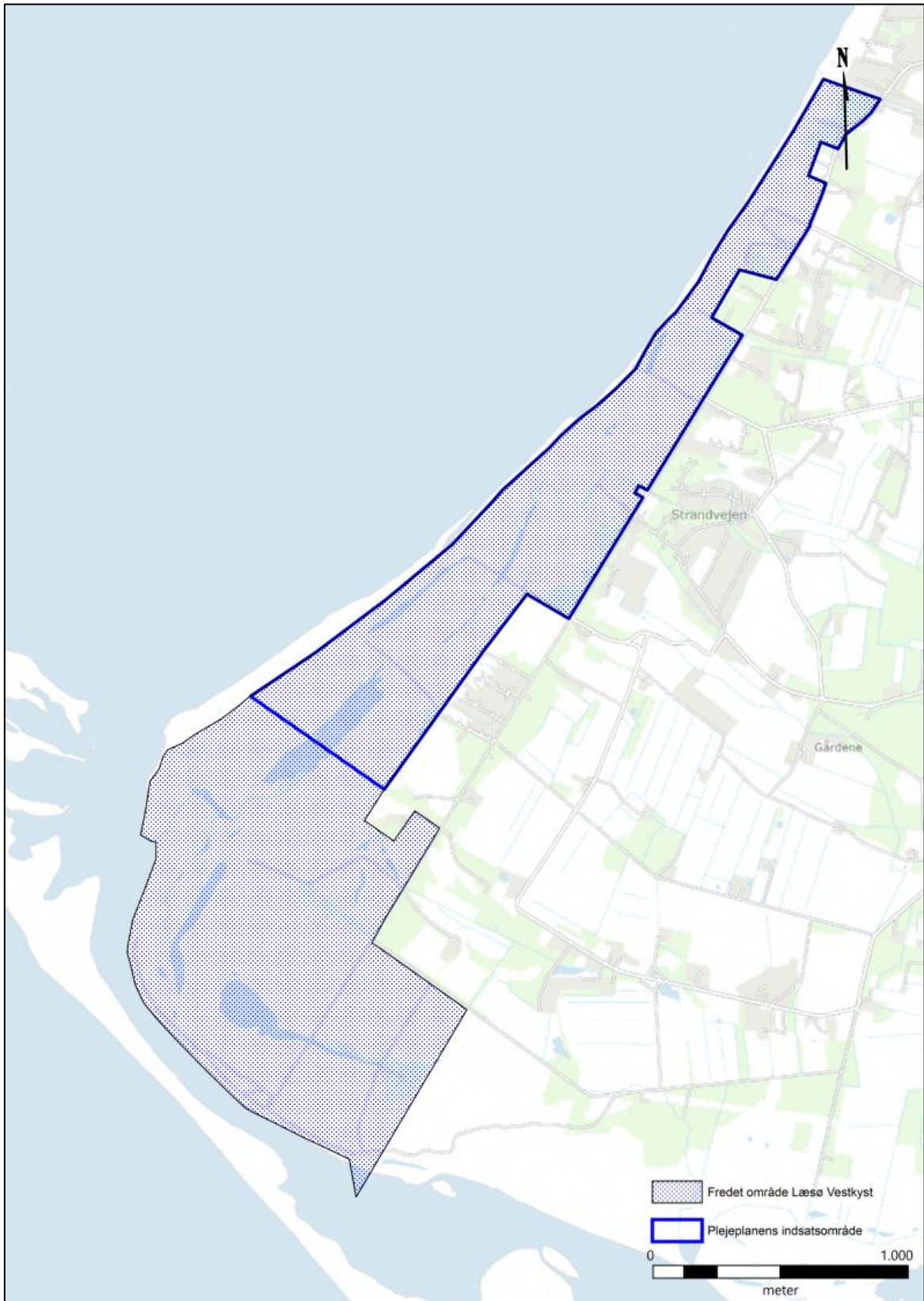
Bilag 2 – Historisk luftfoto

Bilag 3 – Natura 2000 udpegning

Bilag 4 – Beskyttet natur iht. naturbeskyttelseslovens § 3

Bilag 1

Bilag 2

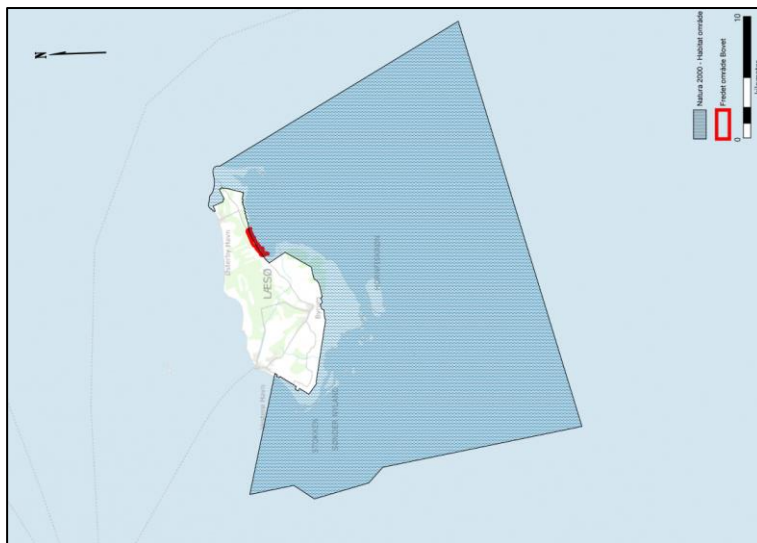
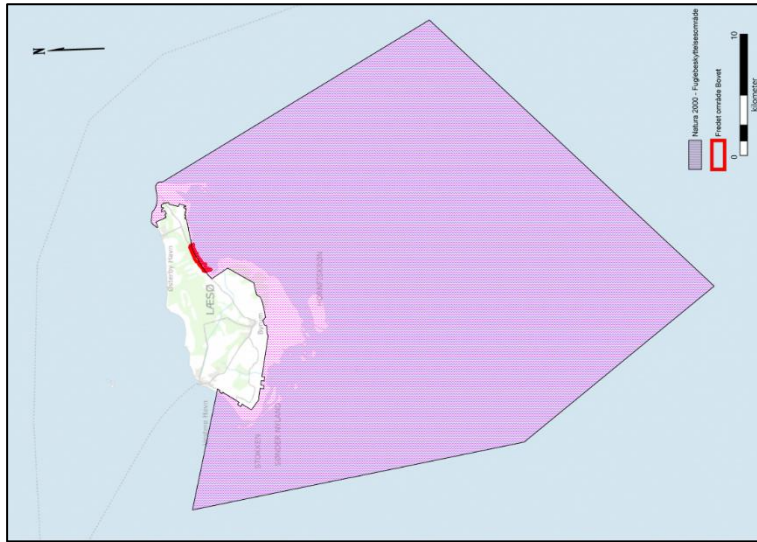

Bilag 3

Bilag 4

